

Školy mystérií a Starý Mystický Řád Růže a Kříže

Školy mystérií představovaly ve starověku centra studia a mystických iniciací, kde se hledala a zkoumala mystéria vesmíru, přírody a člověka. Tato duchovní centra vyučovala studenty přírodním zákonům a principům, aby s nimi mohli žít v harmonii. Vyzývala je, aby zkoumali své nitro a tak lépe poznali sami sebe, a připravovala je na vědomé spojení s velkým mystériem kosmu. To se dělo prostřednictvím iniciací.

Současný Imperátor Starého Mystického Řádu Růže a Kříže (A.M.O.R.C.) Christian Bernard na toto téma napsal: „Iniciace není něco přesného, ani umístěného v čase. Jde o proces pokračující od inkarnace k inkarnaci, což nás vede k sebeuvědomění, ale až na konci velmi dlouhého vnitřního rozvoje. Znamená to tedy, že všechny naše myšlenky, slova a činy jsou svou vlastní iniciací, protože každá z nich přispívá k Velkému dílu, které v nás probíhá od úsvitu času.“

Starý Mystický Řád Růže a Kříže v současnosti uchovává mnoho tradic antických škol mystérií a filosofií, které se z nich vyvinuly. Patří sem především tradice egyptská s kořeny v Atlantidě, a řecká, která byla vytvořena z mystérií eleusínských, orfických, delfských a učení Pýthagorejského řádu.

Starověké mysterijní školy mnohdy od iniciátů vyžadovaly přísahu mlčenlivosti, obvykle pod trestem smrti, a vyučovací lekce byly často prezentovány ve formě hádanek nebo paradoxů. Tajemství a mnohoznačnost odpovídají antickým tradicím. Nicméně s tématy a cíli starověkých mysterijních škol se v současné době můžeme seznámit studiem dochovaných spisů, v chrámech a podobně. Konečně můžeme provádět experimenty, které jsou součástí starověkých tradic a jež se staly součástí západní esoterické tradice. Christopher McIntosh napsal ve své knize Rosekruciáni, že „rosekruciánské hnutí je částí způsobu myšlení, jehož kořeny sahají do dávnověku a které jsou popsány jako západní esoterická tradice“. V díle Rosekruciánská historie a mystéria Christian Rebisse tvrdí, že „rosekruciánství spadá do západního esoterismu a popisuje to, co není přímo přístupné. Zahrnuje gnózi a poznání, které vedou k transformaci a regeneraci duše“.

Nadto, jak ukazuje Antoine Faivre, esoterismus představuje spíše způsob přiblížení se k těmto záležitostem než systém stanovených doktrín. Jeho základní prvky, jako je alchymie, magie, astrologie, kabala, magnetismus a různé duchovní techniky s nimi spojené, nejsou snadno zjevné. Shromažďovaly se pomalu, pronikaly na Západ postupně a podléhaly rozmanitým vlivům.

Starý Mystický Řád Růže a Kříže má své kořeny v **Atlantidě**, zdroji Prvotní tradice. Zabývali se jí mnozí autoři. Například Platón, žijící v letech 428 až 348 před naším letopočtem, podrobně vylíčil Atlantidu ve svých knihách Kritias a Timaeus. Tvrdí, že jeho vědomosti o Atlantidě sahají až k filosofu a zákonodárci Solónovi, který je podle vlastních slov získal přímo od egyptských kněží. Tato vysoce kultivovaná a duchovní civilizace vzkvétala po tisíciletí, dokud se nesnížila ke korupci, válečnému štvání a pověrám, což skončilo katastrofou v roce 9564 před naším letopočtem. Také někdejší Imperátor Rosekruciánského řádu Francis Bacon se Atlantidou zabýval ve svém díle Nová Atlantida, které bylo vydáno v roce 1627 krátce po jeho smrti.

Podle prvotní tradice si Atlanťané vybrali **Egypt** přibližně deset tisíc let před naším letopočtem jako základ pro vytvoření kulturního a duchovního domova nově zrozeného starověku. Legenda vypráví, že první egyptský král byl vybrán mezi Atlanťany. Později Thutmose III. vládnoucí v letech 1473 až 1425 před naším letopočtem plnil navíc úlohu faraóna, řídil mysterijní školy v Karnaku a sloučil je do jediného řádu. Jeho pravnuke faraón Amenhotep IV. neboli Achnaton zavedl ve starověkém Egyptě monoteismus a inspiroval uměleckou revoluci.

Nejstarší školou mystérií v Egyptě byla škola usirovská, jejíž učení se týkalo života, smrti a zmrtevýchvstání boha Usira. Bylo prezentováno ve formě rituálních dramát. Účastnit se jich mohly jen osoby, které prokázaly upřímnou touhu po poznání. V průběhu staletí dávaly

tajné školy svému učení stále hlubší iniciační rozměr. Jejich mystická práce probíhala jen v chrámech, které byly pro tento účel postaveny. Podle rosekruciánského učení byly pro zasvěcence nejposvátnějšími stavbami pyramid v Gíze.

Essenští byli jednou z větví Velkého bílého bratrstva. Tito mystici působili přibližně od druhého století před naším letopočtem do prvního století našeho letopočtu v duchovních společenstvích v celém Egyptě a Izraeli. Specializovali se na léčení a tomto směru nám zanechali cenné dědictví. Jedno z jejich center bylo v Kumránu, kde se našly svitky od Mrtvého moře. Také Mistr Ježíš byl členem komunity essenských.

Orfická mystéria, která se zrodila v šestém století před naším letopočtem v Řecku, byla spjata se životem největšího z hudebníků – Orfea. Říkalo se, že jeho hudba dokázala pohnout neživými předměty a jeho posvátné písně hovořily o největších tajemstvích vesmíru. Orfismus zdůrazňoval přísné normy etického a morálního chování. Iničiati se očisťovali a osvojovali si asketické praktiky, jejichž cílem bylo očistění od zla a kultivace Božské stránky lidského chování. Orfici se zdržovali požívání masa a oblékali si bílé oděvy, symbolizující čistotu.

Delfy sloužily jako duchovní centrum Řecka více než dva tisíce let, přibližně od roku 1700 před naším letopočtem. Kněžky zvané Pýthie hrály základní roli v proslulé delfské věštině. Apollónův chrám měl ve starověku obrovský vliv nejen kvůli ní. V Delfách sídlila také věhlasná škola mystérií. A jak víme, nad portálem Apollónova chrámu bylo napsáno: „Poznej sám sebe.“ To je cílem každého rosekruciána.

Pýthagorás vyučoval ve své škole, kterou založil v Krotónu v Itálii, od poloviny šestého století před naším letopočtem o vztazích, zvláště mezi zdánlivě nespojitými prvky vesmíru, jako je matematika a fyzický svět, a hudba a matematika. Pýthagorejci studovali zákony vesmíru proto, aby přivedly jejich mysl do harmonie s kosmickou realitou. To byl cíl, jemuž zasvětili život. Po pěti letech mlčení byli pýthagorejští postulanti – muži a ženy, kteří byli shledáni toho hodnými, uvedeni do mystérií o třech stupních: první byl věnován vědě o číslech, druhý morálním a politickým zákonům a třetí esoterickému učení. Rosekruciánská filosofie zahrnuje mnoho Pýthagorových konceptů, zejména jeho nauku o číslech.

Eleusínská mystéria vznikla kolem roku 1800 před naším letopočtem v osadě Eleusis nacházející se zhruba dvacet kilometrů od Athén. Byla založena na mýtu o bohyni plodnosti Démétér a její dceři Persefoně. Jejich příběh symbolizuje návrat lidské duše po smrti těla k universálnímu zdroji. Eleusínské iniciace měly tři stupně: minor, major (trvajících devět dní) a nejvyšší ze tří byla epopteia znamenající „stav vidění“. Tato mystéria byla tak důležitá, že ve starověku celý řecký svět dodržoval 55denní příměří, aby bylo možné cestovat do Eleusíny a zpět. Učení se později rozšířilo do celého Řecka a proniklo i na další území. Pokrokové pojetí eleusínské iniciace a jeho vliv na jednotlivce pokračuje v rosekruciánských iniciacích.

Helénizovaná egyptská **mystéria Isis** pronikla do celého Středomoří od Středního východu až po Británii. Dvojice Isis a Horus pokračovala v zobrazování panny a dítěte. Starověcí spisovatelé, Apuleius ve své knize Zlatý osel a Jamblichos v Egyptských mystériích, podrobně popsali rituály mystérií Isis, která vyjadřovala touhu po osobní dokonalosti a spáse a představovala mocnou symboliku ochránkyně, životelky a vítězné bohyně-ženy.

Mithraická mystéria představovala iniciační školu mystérií, v níž byli studenti postupně uvedeni do astronomických pravd prostřednictvím symbolů a poznání, které dovedly hledajícího ke spojení s mocí za vsí existencí. Mithraická mystéria zahrnovala sled sedmi iniciací, v nichž kandidáti podstupovali různé zkoušky. Spojení vědeckého studia, symbolické iniciace a kosmické jednoty je hlavním rysem rosekruciánské práce.

K dalším směrům, které měly a dodnes mají vliv na Starý Mystický Řád Růže a Kříže, patří především **hermetismus, gnosticismus, neoplatonismus, kabala a alchymie**.

Podle spisů připisovaných Hermu Trismegistovi, který ztělesňuje helénizovanou formu egyptského boha Thovta, si hermetické tradice vážili představitelé egyptského, řecko-

římského, židovského, křesťanského a později islámského náboženství. Mnozí věřili, že **hermetismus** představuje pokračování výuky v egyptských chrámech a v mysterijních školách. Inspiroval mnoho renesančních mystiků a učenců a rozvinutí této tradice v moderní době je často označováno za hermetické. Hermetismus zdůrazňuje základní spojení božského s pozemským – jak nahoře, tak dole – a ukazuje cestu návratu ke zdroji existence.

Gnosticismus je jednou z nejranějších variant židovsko-křesťanské duchovní tradice. Vznikl v prvním století našeho letopočtu. Různé skupiny, které dnes nazýváme gnostiky, kladly důraz na individuální osobní a vnitřní poznání založené na vhledu neboli gnózi přesahující Božskou jednotu, která je skryta v každém člověku. Toto vědění pak umožňuje jedinci spojit se se zdrojem veškerého jsoucna. V důsledku pronásledování gnostiků ve Středomoří ve čtvrtém až pátém století našeho letopočtu se gnostici, aby mohli pokračovat ve své duchovní činnosti, přesunuli do východní Evropy, na Střední východ, do severní Itálie a nakonec do Francie, kde se museli ve 14. století uchýlit do podzemí.

Třetí až šesté století našeho letopočtu znamenalo období rozkvětu filosofické tradice klasického Řecka. V **neoplatonismu** se promítlo jako syntéza učení Platóna, Aristotela, Pýthagora a dalších starověkých učenců. Reagovalo na touhu jedince po spasení z filosofického úhlu pohledu. Neoplatonismus předpokládá jediný pramen, z něhož pochází veškeré stvoření, a s nímž je mysticky spojena každá jednotlivá duše. Tato filosofická škola nabízí cesty, jak jedinec může „stoupat po žebříku“ bytí prostřednictvím kontempace o božském světě. Neoplatonismus hrál velmi důležitou roli v židovském, křesťanském a islámském mysticismu, stejně jako v esoterických školách, včetně rosekruciánství.

Slovo **kabala** znamená „přijímaná“ nebo „přijatá tradice“. Na počátku byla v židovských školách vyučována pouze ústně a v největším utajení. Původní knihy, které tvoří hlavní spisy kabaly, zahrnují návod k meditaci nazvaný Sefer Jecira neboli Kniha stvoření. Datum, kdy se kniha poprvé objevila v psané podobě, není známé, ústně se přenášela již před začátkem prvního století. Kniha Zohar, známá jako Kniha krásy, byla poprvé vydána na konci 13. století.

Alchymie má svůj původ v Egyptě. První psané dokumenty pocházejí ze třetího století našeho letopočtu. Říká se, že Hermes Trismegistos zavedl alchymii, aby „manifestovala na Zemi moc a moudrost bohů“. Cílem alchymistů je transmutace neboli přeměna.

Alchymii lze rozdělit na materiální a spirituální. Příkladem první je proměna obyčejného kovu ve zlato. Duchovní alchymie znamená postupné očišťování osobnosti duše, což je praktika, které se věnují rosekruciáni.

A.M.O.R.C. je dále považován za dědice **templářského esoterismu**, který tvoří součást prvotní tradice. S rosekruciánským pojetím silně rezonuje symbolika mystické svatby, která je obsažena v **tradici Moudrosti**. A nesmíme zapomenout ani na jeden z nejnovějších duchovních směrů – **martinismus**, který vznikl v 18. století. Svůj název odvozuje od Louise Clauda de Saint Martina, francouzského mystika a autora, který psal svá díla pod pseudonymem Neznámý filosof. Jeho učení, založené na židovsko-křesťanském mysticismu, zformoval do podoby řádu esoterik Papus na konci 19. století. V současné době je Tradiční Martinistický Řád součástí A.M.O.R.C.

Atlantida – kolébka Prvotní tradice

Atlantida, jejímž pozůstatkem je dnes souostroví Azory v Atlantském oceánu, je kolébkou Prvotní tradice. Tato vysoce kultivovaná a duchovní civilizace vzkvétala po tisíciletí, dokud se nesnížila ke korupci, válečnému štvání a pověrám, což skončilo katastrofou v roce 9564 před naším letopočtem.

Platón, který se o atlantskou civilizaci velmi zajímal, napsal: „Po několik generací se obyvatelé Atlantidy chovali v souladu se svým Božským původem, respektovali zákony a Boží princip, který jim byl všem společný. Jejich duše, poutané k pravdě, se otevíraly jen vznešeným citům. Za všech okolností a ve všech jejich vzájemných vztazích se projevovaly opatrnost a rozvaha. Protože neznali jiné dobro než čest, málo si vážili bohatství. Zlato a jemu podobné požitky považovali spíše za břímě.

Dary, které jim dvakrát do roka poskytovala země, nijak nezneužívali. Využívali jich střídavě a byli přesvědčeni o tom, že je mohou učinit užitečnými jen tak, když jich budou užívat rozvážně a s druhými se o přebytek přátelsky dělit. A naopak, připoutají-li svá srdce a svůj obdiv k těmto pozemským statkům, jejich užívání se zvrhne a ztratí čest a svornost, jež je činily šťastnými.

Dokud si zachovávali tyto vznešené city a způsob myšlení hodný bohů jejich předků, jejich síla a bohatství stále vzrůstaly. Jak ale šel čas, vrtkavost věcí lidských vedla pomalu k rozkladu těchto Božích mravů a šťastných zvyků. Atlantčané se začali chovat stejně jako jiné děti člověka, a protože už nemohli déle unést váhu svého štěstí, začali pomalu upadat, neboť se řídili vlastními ambicemi a snahou o násilné ovládnutí druhých.“

V díle Kritias Platón mimo jiné popisuje moudré uspořádání Atlantidy, její nádherné paláce, chrámy, fontány se studenou i teplou vodou a lázně. Starověkou metropoli s královským palácem uprostřed obklopovalo moře a s jinými částmi země ji spojovaly mosty. Atlantčané rovněž vybudovali kanál, který vedl až k nejbližší zóně – k přístavu, který byl dostatečně široký, aby umožňoval průjezd i těch největších lodí. Jednotlivé části Atlantidy byly rovněž propojeny mosty a kanály. Ke stavbě budov se používaly bílé, černé a červené kameny. Některé budovy byly jednobarevné, jiné kombinovaly více barev, ale vždy působily harmonicky a esteticky. Chrámy byly pokryté zlatem, stříbrem a kovem zvaným orichalcum, který je znám pouze z Atlantidy a byl nositelem nevídané energie.

Dodejme, že Platón se o Atlantidě dozvěděl od svého učitele Sókrata, jenž získal informace, jejichž původním zdrojem byl athénský filosof a politik Solón žijící v letech 640 až 558 před naším letopočtem. Solón dlouho pobýval v Egyptě. Jak ve své knize Zakázaná egyptologie píše Erdogan Ercivan, právě zde vyprávěli Solónovi devět tisíc let starou legendu o Atlantidě egyptský kněz Sonki ze Sají a jeho kolega Psenofis z Heliopole. Příběh zapsaný hieratickým písmem přibližně před čtyřmi tisíci lety je uložen v petrohradské Ermitáži a nazývá se „papyrus 1115“. Děj začíná výpravou do „země západních lidí“, která se uskutečnila na výslovný faraonův rozkaz. Námořníci se dostali do bouře, přestože expedici doprovázeli vědci obeznámení s navigačními metodami a schopní bouře předpovídat. Z lodi se zachránil pouze její kapitán, všichni ostatní se utopili. Kapitán byl vyvržen na ostrov, kde podle jeho slov panovaly přímo rajske poměry. „Najedl jsem se do sytosti a našel jsem jedlých plodů tolik, že jsem je vůbec nemohl spotřebovat,“ popsal. Na ostrově se egyptský kapitán setkal s osobou, kterou nazýval bohem. Tento vysoký muž s „tělem pokrytým zlatem, dlouhým vousem a obočím černým jako uhlí“ měl k dispozici vozidlo schopné jízdy po souši i plavby po vodě. Vyprávěl kapitánovi, který na ostrově setrval čtyři měsíce, o osudu své civilizace, kterou postihla vesmírná katastrofa: „Z nebes spadla hvězda a všichni mí lidé uhořeli v plamenech. Já mezi nimi nebyl, neboť jsem odcestoval,“ vzpomínal.

Rosekruciánská tradice říká, že zasvěcenci atlantských tajemství se každý rok scházeli u oltáře na vrcholu hory, kam museli vystoupat. Výstup trval sedm dní a všechny byly věnovány modlitbě a meditaci. U paty oltáře bylo do kamene vyryté Ztracené slovo v atlantském jazyce. Každý z účastníků výstupu byl pak zasvěcen do symboliky, významu a síly Ztraceného slova, které se dodnes uchovalo v rosekruciánské tradici a iniciáti se s ním seznamují na jednom z takzvaných chrámových stupňů.

O Atlantidě se ve svých dílech zmiňovali také další starověcí autoři.

Hérodotos žijící v pátém století před naším letopočtem, napsal: „Od Garmantianců je na vzdálenost deseti dní cesty solná hora a pramen vody a lidé žijící v jejich blízkosti se

nazývají Atarantiané – jako jediní ze všech lidských bytostí, které známe, jsou dosud nepojmenovaní. Zatímco všichni si říkají Atarantiané, žádný muž ani žena nemají své vlastní jméno. Proklínají Slunce, když je vysoko, a navíc mu zlořečí těmi nejhoršími urážkami, neboť se domnívají, že je utlačuje svým spalujícím žářem, je i jejich zemi. Na vzdálenost desetidenní cesty odtud je další solná hora a pramen vody, okolo nichž jsou usídlení lidé. Blízko tohoto solného vrchu je hora zvaná Atlas, která má malý kruhový obvod. Říká se, že je tak mimořádně vysoká, že není vidět její vrchol, jenž je v létě i v zimě schovaný v mracích. Domorodci o něm tvrdí, že je to pilíř nebes. Přijali jméno této hory, takže si říkají Atlanťané. A tvrdí se, že nikdy nejede nic, co má život a také sny.“

Diodorus Siculus přibližně o čtyři sta let později uvádí ve svém díle Historická knihovna, že „Atlanťané obývali bohatou zemi ohraničenou oceánem a vynikali nad všemi svými sousedy přátelským přijímáním cizinců a pohostinností. A chlubili se, že se mezi nimi zrodili bohové.“ Na jiném místě vyjadřuje svůj obdiv k Atlantidě: „Jedním slovem, tento ostrov je tak nádherný, že se zdá být spíše přibýtkem bohů než lidských bytostí.“

Plútarchos v prvním století našeho letopočtu ve spisu Život Sertoria popisuje klimatické podmínky Atlantidy: „Roční období jsou mírná a přechod od jednoho k druhému je tak poklidný, že vzduch je téměř vždy čistý a příjemný. Drsné severní a východní větry, které vanou od evropských a afrických břehů, mizejí v otevřeném prostoru a naprosto ztrácejí svou sílu ještě před tím, než dosáhnou ostrovů. Mírné západní a jižní větry s sebou občas přinášejí od moře přeháňky, ale častěji díky nim přicházejí dny, v nichž panuje vlhké a jasné počasí, které chladí a pozvolna zúrodňuje půdu, takže mezi barbary převažuje pevná víra, že to je požehnané místo a že to jsou Elysejská pole oslavovaná Homérem.“ Také **Aelian** činí v jednom ze svých děl narážku na ztracený kontinent: „Starověcí atlantští králové, jejichž rodokmen sahá až k Neptunovi, si jako znamení moci omotávali hlavu pruhy vyrobenými z kůže samce mořské krávy, a podobně královny se zdobily čelenkami vyrobenými z kůže samice mořské krávy.“

Proklos, žijící v pátém století, ve svém komentáři k Platónovu Timaiovi píše: „Historikové, kteří hovoří o ostrovech ve vnějším moři, nám říkají, že za jejich časů existovalo sedm ostrovů zasvěcených Proserpině, a tři další ostrovy obrovské rozlohy, z nichž první byl zasvěcen Plutovi, druhý Amonovi a třetí Neptunovi. Pozdější obyvatelé chránili vzpomínku svých předků na ostrov Atlantida, který byl mimořádně rozlehlý a dlouho vládl nad všemi ostrovy Atlantského oceánu. Atlantida byla také zasvěcena Neptunovi.“

V novější době atlantská civilizace inspirovala Imperátora Rosekruciánského řádu

Francise Bacona, který silně ovlivnil vědecké a filosofické myšlení své doby. Jeho dílo Nová Atlantida vyšlo v roce 1627, krátce po jeho smrti. Autor zde představuje kroniku plavby z Evropy na ostrov Bensalem, ležící na vzdáleném západním pobřeží Ameriky. V následujícím úryvku popisuje prehistorickou Atlantidu a její úpadek.

„V té době a později se obyvatelům Velké Atlantidy po všech stránkách dobře vedlo. Zachovalo se vyprávění významného člověka, kterého sem usadili potomci Neptuna, o velkolepém chrámu, paláci, velkém městě a hoře, o mnoha tocích dobře splavných řek, které obklopovaly toto místo a chrám. Vyprávění je stejně poetické jako vybájené. Jen tolik je pravda, že takřečená země Atlantida, stejně jako Peru, později nazývané Coya, a Mexiko, posléze přejmenované na Tyrambel, byla mocná a pyšná království, která vlastnila mnoho zbraní, velké loďstvo a bohatství. Byla tak mocná, že v průběhu sotva deseti let obě království podnikla dvě velké výpravy – od Tyrambelu přes Atlantik až ke Středozemnímu moři a od Coyi přes Jižní moře na náš ostrov.“